

26 אפריל 2017
א' אייר ה'תשע"ז

דיוור ישיר מלשכת היו"ר

ראיון חגיגי ליום העצמאות עם יו"ר ההסתדרות המעו"ף, ארנון בר דוד

"קצת שלום, והמדינה הזו תטוס לשמים"

מתי הבין את גודל האחריות שעל כתפיו?

באיזה מההישגים שהשיג עד כה הוא הכי גאה?

מה למד על עצמו בשנה האחרונה? והאם יום אחד נראה אותו בפוליטיקה?

ארנון בר דוד סוגר שנה עשירית כיו"ר ההסתדרות המעו"ף, מברך את עם ישראל ועובדיו בברכת חג עצמאות שמח ומדבר בגילוי לב על העבודה היומיומית, תוך חשיפת מהפכת הבריאות שמצפה לכם.

ארנון בר דוד ועו"ד אבי ניסקורן – שותפים לדרך

מה תרצה לאחל לעם ישראל ביום העצמאות ה-69 למדינה?

"יש לנו עם חזק בעל אמביציה וחוכמה שלא יסולאו בפז, על ההנהגה במדינת ישראל בכלל ועל כל מעסיק בפרט, לזכור תמיד ולשים לנגד עיניהם את המשאב החשוב ביותר והטוב ביותר שקיים להם והוא המשאב האנושי. במשך שנות עבודתי בהסתדרות המעו"ף הצלחתי להגיע להבנות עם לא מעט מעסיקים כי דאגה לעובד, טיפוחו, הרחבת השכלתו ושיפור תנאי עבודתו אינן מילות גנאי, המעסיק נוכחו, כי יישום והשקעה בכל אלו חוזרים אל המעסיק חזרה עשרות מונים"

אני וחברי לדרך יו"ר ההסתדרות עו"ד אבי ניסנקורן, נמשיך לנווט את ספינת המשק והעובדים במדינת ישראל למחוזות בטחה, להצלחה ולהישגים שטרם נראו ושעוד יילמדו בעתיד.

מה חלקו של ציבור העובדים הישראלי, שאתה מכיר כל כך טוב?

"בסך הכל, ויחסית למה שקורה בעולם, אנחנו מדינה של אנשים חרוצים שקמים בבוקר ויוצאים לעבוד. נכון שלא תמיד התפוקות מספיקות ולא תמיד מקומות העבודה מרוויחים מספיק כסף, אבל אף עובד פה לא יוצא לסייסטה באמצע היום. חסר כאן משהו בתרבות העבודה, אבל אנחנו בדרך הנכונה ובסוף המדינה הזו תתרומם. קצת שלום, והמדינה הזו תטוס לשמיים."

"אני זוכר שהגעתי לכאן בפעם הראשונה והתיישבתי על הכיסא הזה. אמרתי לעצמי, טוב אוקי. מה קורה? מי נגד מי?"

עשר שנים חלפו מאז היום ההוא, הראשון של ארנון בר דוד בתפקיד יו"ר הסתדרות המעו"ף. מי שנחשב עד אז לאיש החזק בעיריית תל אביב ויו"ר ארגון העובדים שלה, הגיע לקומה השלישית בבית ההסתדרות כשלפניו שורה של אתגרים ומשימות. "תוך יום-יומיים התחילו להגיע אלי אנשים מכל רחבי הארץ ומסקטורים שונים, כל אחד עם השאלות והבעיות שלו", הוא נזכר, "ומהר מאוד ראיתי שיש לי תשובות לכולם. התקופה בעיריית תל אביב היתה מאוד מאתגרת והכינה אותי להרבה מהעבודה שציפתה לי במעו"ף."

כשהוא נשאל על ההבדל המשמעותי ביותר בין שני התפקידים, בר דוד לא מהסס. "עמדתי בראש ארגון עובדים שהוא מהגדולים בארץ", הוא משיב, "אבל כשאתה יושב על כיסא יו"ר הסתדרות המעו"ף אתה רואה את המדינה כולה ומקבל זווית שונה לחלוטין על התמונה המלאה; אתה מבין עד כמה רבה היכולת שלך להשפיע על חיים של מאות אלפי משפחות, ומההבנה הזו נגזרת אחריות גדולה מאוד."

איך האחריות הזו באה לידי ביטוי היום, אחרי עשור בתפקיד?

"בתפקיד של מוביל ציבור, המשמעות היא שלפעמים צריך לדפוק על שולחנות ואפילו להפוך אותם; אבל אם כיו"ר ארגון עובדים הייתי הופך שולחנות בתדירות גבוהה יותר, היום אני יותר מנסה לחתור לישיבה סביב השולחן, להידברות ולמשא ומתן שבו שני הצדדים חותרים יחד להשגת היעדים והמטרות ולטובת העובדים."

"מעבר לכך", מוסיף בר דוד, קיימת גם האחריות שמונחת על כתפי ועדי העובדים במקומות העבודה. זו לא חוכמה לשקוע במה שהיה לפני 20 או 30 שנה, ככה אף אחד לא יתקדם, לא העובדים ולא המדינה. בסופו של דבר, גם מקומות העבודה הבינו שמוטב לדבר עם העובדים מאשר לריב איתם – למרות שגם את זה אנחנו יודעים לעשות."

"היכולת שלנו הרבה יותר גדולה ממה שחשבנו"

אל תטעו – העדפת שולחן המשא ומתן על פני מגפונים ושלטים בכיכרות לא הסיטה את ההסתדרות ולו במעט מדרכה, ומוכיחים זאת הישגי השנה החולפת. אחד מהם, העלאת שכר המינימום, מבטא לדברי בר דוד היטב את התמורות שחלו מאז העשור הקודם.

"אני מודה, כשנכנסתי לתפקיד לא האמנתי שההסתדרות יכולה להשפיע על שכר המינימום; הרי אנחנו לא מנהלים את המדינה, שמובלת על ידי כוחות חזקים הרבה יותר", הוא מספר, "לשמחתי טעיתי, אנחנו עדים לתהליך שמובילה ההסתדרות, שמצליחה במקומות שלא הצליחה בהם בעבר. שנים שהעובדים ברמות הנמוכות השתכרו סכומים נמוכים, 3,600-3,800 שקל, כאשר מסביב יוקר המחיה רק עלה. היה ברור שבתנאים האלה אי אפשר להתפרנס. היום אפשר להתחיל לנשום אוויר, היום צעירים שרק משתחררים מהצבא אמורים להשתכר לקראת סוף שנת 2017 בשכר מינימום של 5,300 שקל, ועם עוד קצת תוספות ושעות נוספות יכולים לצוף מעל המים."

מה גרם לשינוי העצום הזה?

"הצלחנו להבין, כהסתדרות, שהיכולת שלנו להשפיע בנושא הזה הרבה יותר גדולה ממה שחשבנו. יש היום שיתוף פעולה עם הסתדרות התעשיינים וגם יש הבנה שאי אפשר ושאסור להתעלם מהעובדים ברמות הנמוכות, בעיקר מצד משרד האוצר. בסופו של דבר, אנחנו פועלים במודע למען שכרם של ילדינו, של הדור הבא, שהחיים שלהם בארץ יהיו קצת פחות קשים."

אחד המהלכים שאפשרו את העלאת שכר העובדים ברמות הנמוכות הוא יישומו של הסכם המסגרת שנחתם בין ההסתדרות למשרד האוצר, ממנו נגזר הסכם ייחודי לעובדי הרשויות המקומיות. "בתקופה של אפס אחוז אינפלציה הצלחנו להגיע לתוספת של 7.5 אחוזים – הישג שלא יסולא בפז ובשורה עבור הציבור הישראלי", מדגיש בר דוד, "מדובר ב-120 אלף עובדים

שמחזיקים את כל העשייה ברשויות המקומיות ומשפיעים על חיינו מדי יום. מבחינתי מדובר באחד ההסכמים החשובים, הנכונים והטובים שחתמתי בכהונתי והוא מסב לי סיפוק אדיר."

במסגרת ההסכם נבנו שורה של תוספות שכר וגמולים שאותם מקבלים עובדים שיוצאים להשתלמויות, לרבות תוספות ייחודיות לסקטורים מסוימים – המזכירות, עובדי הניקיון ואבות הבית בבתי הספר; הפקחים, חשבי השכר, המצילים ועוד – שפתחו את 2017 עם תוספת של עשרה אחוזים, מעבר להסכם המסגרת הארצי.

זוהי לא הכל – תוסיפו לכל אלו את הרפורמה בוועדות לתכנון ובנייה; את הסכם דיסקונט ("פורץ דרך במגזר הבנקים"); את הקמת חטיבת חברות הביטוח – שתחת חסותה נחתמו הסכמים קיבוציים היסטוריים בפיניקס, בכלל ביטוח, במגדל, ב-AIG ובשירביט; ועוד עשרות הסכמים שנחתמים כמעט מדי שבוע – ותקבלו שנה פורייה במיוחד. "אנחנו עוסקים המון בעניינים שוטפים כדי לקדם את העובדים ואת מעמדם", מציין בר דוד, "וזוהי מוכיח את עצמו."

עד כמה הגשמת היעדים של ההסתדרות תלויה בשותפיך לדרך?

"למדנו בשנים האחרונות לגייס לטובתנו את הכוחות החזקים שעליהם דיברתי. השניים המרכזיים הם מרכז השלטון המקומי ומשרד האוצר. יו"ר השלטון המקומי חיים ביבס הוא חבר ושותף להסכמים פורצי הדרך ברשויות המקומיות. זו שותפות שאינה מובנת מאליה, עבדנו עליה רבות וכיום אנחנו רואים עין בעין את חשיבות קידומם של כל העובדים ברשויות המקומיות, על מנת שהציבור יקבל שירות טוב יותר."

"השותף השני הוא שר האוצר", מוסיף בר דוד, "שלשמחתי מגיע עם אוריינטציה ואג'נדה חברתיים ורואה לנגד עיניו את העובדים ברמות הנמוכות. זה הופך את כל השיח איתו ליותר נוח ומעניק הרגשה שיש עם מי לדבר, מה שבעבר לא תמיד היה."

ארנון בר דוד ועו"ד ניסנקורן מעניקים את פרס יקר ההסתדרות לנשיא מדינת ישראל התשיעי, מר שמעון פרס ז"ל

נדמה שמצאת בשנים האחרונות שותף של ממש, בדמות יו"ר ההסתדרות.

"אבי ניסנקורן ואני מכירים כבר לא מעט שנים ורואים עין בעין בהרבה מאוד נושאים שקשורים באופייה של ההסתדרות, באופן שבו היא מטפלת בעובדים ובחזון שלה לעתיד. אבי הוא שותף וחבר לדרך, בנאדם מדהים, חברתי ורגיש שלוקח את הדברים ברצינות ומוביל את ההסתדרות למקומות שלא חשבנו שנצליח להגיע אליהם. יש לי עם מי להתייעץ וגם לו."

"נעשה מהפכה בתחום בריאות העובדים"

חלק גדול מכובד משקלו הניח בר דוד על מה שהוא מכנה "המעטפת שמקיפה את חייו של העובד". כמי שמדי בוקר מתעורר עם המחשבה מה עוד ניתן לעשות למען העובדים, הוא מוביל בכהונתו את מהפכות הרווחה וההשכלה במעו"ף. כדי להגשים את חזונו חוזקו בשנים האחרונות העמותות שמפעילה הסתדרות המעו"ף, שודרגה איכות הסמינריונים, הורחב משמעותית היקף ההשתלמויות, הוקמו מועדונים לרווחת עובדי וגמלאי הרשויות המקומיות – "שלך" ו"שלך לגמלאי", ועוד.

"עשינו המון התאמות שיכניסו את הסתדרות המעו"ף לשנות ה-2000", הוא מספר, "בתחום ההשכלה, למשל, כשנכנסתי לתפקיד שיעור הזכאים עמד על חמישה אחוזים – לעומת קרוב ל-60 אחוז היום; שיעור הזכאים לגמול השתלמות ב', שפעם היה אפסי, מגיע היום ל-30 אחוז. אנחנו משקיעים בעמותות שלנו כ-20 מיליון שקל בשנה – אין לזה אח ורע בארץ ושם נמצא חלק גדול מהכוח המוסרי שלנו. אני רוצה לראות עובדים מתקדמים ומקבלים קביעות ולא קופאים על שמריהם, עובדים שמשתפרים ומתקדמים – ויש לנו הרבה כאלה. זה אחד היעדים שמנחים אותי בתפקיד ובמקצוע הזה."

נדברך נוסף בחזונו של בר דוד ובמעטפת שמעניקה המעו"ף לעובדים יושק בשבועות הקרובים כיעד מרכז לשנת 2017. "בשנה הקרובה נעשה מהפכה בתחום חשוב נוסף – בריאות העובדים", חושף בר דוד לראשונה את המהלך הגדול הבא, "יש לנו את היכולת לרכז את הכוח של העובדים על מנת לעזור להם בזירוז תורים לבדיקות דחופות ובהזלת מחירים, כך שהם לא ייפלו בין הכיסאות – למשל, תור ל MRI-תוך ארבעה ימים, סקר מנהלים בחצי מחיר, סקר סרטן בשליש ועוד. מעבר לכך, העובדים ייהנו מייעוץ של דיאטניות ומדריכי כושר וכמובן, יעשו ספורט וישמרו על אורח חיים בריא במסגרת קבוצות הליכה וכדומה. זה עוד משהו שאנחנו יכולים וצריכים לתת לעובדים, כסף זה לא הכל."

תסביר את הפריחה המחודשת הזו.

"המגמה הזו של ההתארגנות החדשה נולדה מתוך מציאות שבה הרבה מאוד מעסיקים התחילו להתנהג בחזירות כלפי העובדים שלהם. מעסיק שהעובדים שלו שקופים בעיניו יקבל בסוף ועד

והתארגנות. בזמן האחרון אני מזהה שמעסיקים מתנהלים יותר בהיגיון מול העובדים, גם במקומות שאין בהם ועד. ככה זה כשהעובדים מבינים שהם יכולים להשמיע קול ולעמוד מול הנהלה שמתנהלת בכוחניות."

"המסר שלנו, לגבי החובה הבסיסית של מקומות העבודה לטפל בעובדים שלהם, הועבר גם למעסיקים וגם לעובדים", ממשיך בר דוד, "עובד חזק, ותיק ובעל שכר גבוה יידע לטפל בעצמו גם אם אני לא אהיה שם בשבילו – למרות שכמובן שאנחנו מטפלים גם בהם; אבל עובדים ברמות הנמוכות, חלק גדול מהם על הכתפיים של ההסתדרות כי הרבה מקומות עבודה לא מסוגלים היום לתת תוספות שכר, כמו שאולי היה נהוג פעם. אם ננהג באחריות ונזהה תהליכים, אז עשינו את התפקיד שלנו בצורה המקצועית ביותר. אם לא, הפערים רק ימשיכו לגדול."

לצד ההישגים והשיאים המקצועיים שרשמה ההסתדרות המעו"ף ב-2016, זכור לבר דוד אירוע אחד מהקיץ האחרון שריגש אותו במיוחד – הענקת אות יקיר ההסתדרות לנשיא המדינה השמיני שמעון פרס, שכעבור כחודשיים הלך לעולמו. "לפני הטקס, שנערך במרכז פרס לשלום, נפגשנו עם פרס בפורום מצומצם יותר", הוא נזכר, "פגשתי אדם שאמנם מתנהל בכבוד, מפאת גילו, אבל חד, צלול מחשבה, זוכר פרטים. אישיות משכמו ומעלה שמבחינתי מייצגת את מה שישראל היתה צריכה ויכולה להיות."

בעבודתו, נפגש בר דוד לא פעם עם עמיתים מרחבי העולם, ראשי ארגוני עובדים, על מנת להחליף מידע ולדון בסוגיות משותפות. "כשהתחלתי להגיע לפורומים האלה ניסיתי להבין אם אני יכול ללמוד משהו", הוא מחייך, "אבל ראיתי שאין לנו במה להתבייש. ההסתדרות היא ארגון ידוע בזירה הבינלאומית וכנראה ארגון העובדים היחיד בהיסטוריה שהקים מדינה. בתחום ההשכלה, למשל, יש לא מעט ארגונים בעולם שלומדים מאיתנו. אנחנו מייצגים היום כוח עולה ורציני של ייצוג עובדים, בניגוד מוחלט למגמת הירידה שחווים ארגונים בעולם."

ברמה האישית, מה תיקח אתך כלקח מהשנים האחרונות, לקראת ההתמודדויות שמצפות לך?

"אני טיפוס שמנסה לאתגר את עצמי בכל פעם מחדש. במשאים ומתנים האחרונים למדתי שצריך להתעקש, ושאם אתה מאמין במשהו, ומאמין שהוא פורץ דרך ושונה מכל מה שהיה עד עכשיו, לך איתו זה עד הסוף ותנסה לשכנע אחרים בדרך שלך. כל הזמן לחפש שינויים ודרכים לפרוץ הסכמים – ואני חושב שאנחנו מצליחים לעשות את זה מדי יום."

"זה מקצוע כפוי טובה", הוא מפתיע, "אני מספיק שנים בתחום הזה כדי לדעת שלא משנה מה תעשה וכמה תשקיע, תמיד יהיו כאלה שלא יהיו מרוצים. אבל זה חלק מהעבודה שגם איתו צריך לדעת להתמודד. בסופו של דבר, מדובר ביחסי אמון ובשותפות אמיצה שלנו עם הוועדים, ורק כך נגיע להישגים נוספים."

בחודש הקרוב צפויה לבר דוד מערכה חשובה נוספת – הבחירות להסתדרות. "אני מקווה שהתוצאות יהיו כאלה שיאפשרו לנו להמשיך להוביל את ההסתדרות ולחזק אותה עוד יותר כארגון רציני וחזק, שמייצג את העובדים על הצד הטוב ביותר ואני מכיר דמות אחת איתה אני עובד כבר מעל ל-10 שנים אשר מסוגלת לעשות זאת – עו"ד אבי ניסנקורן."

הבחירות האלה לא עושות לך חשק לקחת את השליחות הציבורית שאתה מדבר עליה לזירה אחרת, כמו כניסה לפוליטיקה?

"הסתדרות המעו"ף – מספיק גדול בשבילי"

"אני מאוד מזוהה עם מה שקורה פה, כך שיש לי בעניין הזה תשובה ברורה – מה שאני עושה בהסתדרות המעו"ף זה מספיק גדול בשבילי. מבחינתי, זה מפעל חיים נוסף שלי אחרי השנים שעשיתי בעיריית תל אביב, אני משקיע את כל כולי ומרצי לטובת המערכת הזו ואני מאוד מרוצה מה שאני עושה. לא באתי לכאן כאימפרטור שרודף אחרי שררה. באתי לעבוד, ומצפה לי עוד לא מעט עבודה."

חג שמח ארנון

חג שמח לך ולכל בית ישראל

הכתבה הוכנה על ידי מר עמית לוי מחברת "און ודני"

[למעבר לאתר ההסתדרות המעו"ף לחץ כאן](#)